

Pealinna Teataja

Ilmub iga kolmapäeva ja laupäeva hommikul

TOIMETUS JA TALITUS: Tallinnas, Harju tän. nr. 45. Avatud kella 9-st kuni kella 2-ni p. l. Telefon 427-50. Väljaandja: Tallinna Majaomanikkude Selts. Trükkikoja telefon 434-33.

TELLIMISE HIND:
Tallinna Majaomanikkude Seltsi liikmeile:
1 aastaks 3 kr., ½ aastaks 1.60 kr., 3 kuuks 0.90 kr.,
1 kuuks 0.35 krooni koos postikuludega.

Teistele tellijale:
1 aastaks 4.50 kr., ½ aastaks 2.50 kr., 3 kuuks 1.35 kr.,
1 kuuks 0.50 kr. koos postikuludega.
Kuulutused: kuulutusküljel 5 s., teksti ees 8 s., tekstis 10 senti mm veeru laiuses.

Nr. 79 (546)

Kolmapäeval, 12. oktoobril 1938.

6. aastakäik

Vabadusväljaku ümberkujundamise plaanid selgumas

Raskusi „Gloria-Palace“ ümberehitamisega — Kunstihoonele ehitatakse kordi peale — Tugimüür ja samamasehitus väljaku kallaku kaotamiseks

Wabariigi walitus on nüüd võtnud lõpliku seisukohta üleriikliku Wabadusväljaku mälestusmonumendi juhtes. Wabadusväljaku üleriiklik mälestusmonument püstitatakse Tallinna Wabadusväljakule ja tahetakse ehitada valmis lähema viie aasta jooksul. Monumendi avamine toimuks wabariigi 25. aastapäeval.

Ühenduses selle otselega on asjaomastes ringides jälle kerkinud elavamalt peawoorrade Wabadusväljaku üldise ümberkorraldamise küsimus. Mäletatavasti paar aastat tagasi toimus Wabadusväljaku ruumilise mõju kujundamise projektide mõistlus. Mõistlusel auhinnatud projektide põhjal on teedeministeeriumi ehitusallatuses koostatud üldine projekt, mis riikliku ehituskomitee heakskiitmise järel võetakse Wabadusväljaku ümberkujundamisel aluseks.

Wabadusväljaku ümberkujundamine on seotud teatavasti mitme praeguse ehituse ümberehitamisega.

Suurim neist ümberehitusele tulewaist hooneist on kino „Gloria Palace“ hoone. Suba enne Wabadusväljaku ruumilise mõju projektide mõistlust anti kino omanike poolt teedeministeeriumi ehitusallatusse lubadus, et projektide mõistluse tulemuste selgumisel nemad alustavad hoone ümberehitamist. Warsti pärast mõistluse tulemuste teatavaksjaamist esitatigi teedeministeeriumile hoone ümberehitusprojektid.

Kuid nüüd ilmnes hoone ümberehitamise teostamisel ootamatuid raskusi. Teatavasti hoones ajub praegu kino ja restorani. Need nõuavad eri jissefäike, kino peale selle veel teist väljapääsu. Ümberehitusprojekti kohaselt hoone ülemistele kordadele tuleksid eluforterid. Nende tarwis tuleks ehitada kolmas jissefäik, kuna jissefäik eluforteritesse ei saa olla ühine kino või restorani jissefäikuga. Nüüd kerfib üles juur probleem:

Kuidas sobitada hoone fassaadi tervelt neli eraldi jissefäiki?

Sobivat lahendust sellele probleemile ei ole seni leitud.

Teiselt oluliselt takistuseks hoone ümberehitamisele asumisel on asjaolu, et pole teada ehituse välisseinte konstruktiivsed arvestused.

Hoone praeguse kõrguse juures nende ehitamist ei olnud vaja. Nüüd, mil hoonele tahetakse ehitada paar korda peale, peavad need aga olema teada. Kuidas ja kust neid andmeid saada, on praegu nii hoone omanikele kui ka ümberehitusprojekti finitajaile juur probleem.

Teine ehitus Wabadusväljakul, mis on seotud ümberehitamisega kohustusega, on kunstihoone. Selle juures ümberehitamise küsimus töötab aga laheneda lihtsamalt.

Hoonele tuleb fassaadi osas ehitada peale ainult mõned tornid.

Wabadusväljaku tulewiku omapäraks kujuneb kahtlemata Tatari tänav, mis linnaplaanis on ruubumiskohalt Wabadusväljakule nähtud ette kinnijena, nt. „tunnel-tänavana“. See on mõeldud selleks, et võimaldada mõlemal pool tänavat asuwate fruntide otstarbekohasemat täisehitamist.

Tunnelipealse majaosa ehitamiseks avaldasid soovi mõlemate kõnesolevate fruntide omanikud. Kõikuleppe saamata ehitamiseks neile soovitati kummalgi ehitada pool tunnelipealsest osast. Sel juhul ehitus oleks tulnud läbi viia ühel ajal. Sarnaselt kõikuleppe poolte wahel ei saanud aga asja. Nii seisab ka see küsimus tänajeni otjüstamata. Kuuldavasti ühel frundiomanikest olewat kawatjus oma frunti edasi müüa, mis wagt looks soodsa pinnu uutele läbirääkimistele frundi uue omanikuga.

Edasi tuleb Wabadusväljaku ruumilise mõju kujundamisel lahendada kunstihoone ja Pärnu mnt. wahel jääwa osa hoonestamise küsimus. Kawatjuse kohaselt ehitatakse selle maa-ala k o n s e r v a t o r i u m,

ehitades oma praegusele hoonele külgehitusi.

Ehituse alustamiseks kogub konservatoorium kapitali ja ootab krediiti riigieelarwe korras.

Lõpliku ilme andjaks Wabadusväljakule jääb Wabadusmonument.

Nüüd on siis lõplikult otjüstatud, et sellele peab ruumi andma Jaani kirik. Kust kogudusele antakse wästu maa-ala uue kiriku püstitamiseks, selle juhtes pole koguduse ja Wabadusväljaku mälestamise komitee wahel veel kõikulepet. Näib, et platfi praegusel Weneturul, Narwa mnt. alguses, mida kogudus peab wästuwõtawaks, ei peeta linnaehituse seisukohalt kiriku jaoks kohaseks. Selles küsimuses peabid aga wahetorrad selguma lähemal ajal.

Kui mälestusammas püstitatakse Jaani kiriku lammutamisega wabaks jääwa väljaku keskele, siis on uueks probleemiks väljaku praeguse kallaku kaotamine.

Wabadusväljak on praegu kommertsikooli poolsest äärest tunduvalt madalam, mis platfi ehitustest wabastamisel tobe filma torbata. Niijugune väljak ei ole sobiw paraadide pidamiseks jne.

Täitmise kallaku kaotamiseks ei saa tulla kõne alla, kuna sel juhul jääksid täidetud pinnu alla väljaku teisepoolse äärel asuwate ehituste alusmüürid. Seepärast on jäänud peatumata väljaku Pärnu mnt. poolsele äärele tugimüüri ehitamiseks,

kusjuures suurema osa selle ulatusest võtaks enese alla sinna püstitatav ja m a s e h i t u s. See oleks mõeldud tseremoniaalselt pärjapanemiseks Wabadusväljaku langenuile, milliseks toiminguks praegu tuleb võtta läbi aguli sõjaväe kalmistule.

See on aga esialgu ainult kawa, mis tuleb läbiwaatamisele ja kinnitamisele riikliku ehituskomitee koosolekul, w a b a r i i g i p r e s i d e n d i eesistumisel. Kawal läbiwaatamisest kütjutakse osa võtma ka sõjavägede ülemjuhataja kindral J. Laidoner, kes Wabadusväljaku aegse sõjavägede ülemjuhatajana on ühtlasi mälestusmonumendi püstitamise peakomitee esimeheks, nagu seda näeb ette wabariigi walituse poolt riigivoli kogule esitatav monumendi püstitamise korraldamise seaduse eelnõu.

Saksa sõjaväeosad jõuavad Glöckelbergi Sudeedimaal.

Uusi ehitusi

Sinnawalituse eisel koosolekul kinnitati järgmised uued ehitusprojektid:

J. Undi projekt elumaja wooderdamiseks Telliskivi tän. 58.

A. Linnu projekt kasumaja ehitamiseks ja kuuri juureehitamiseks Ledre tän. 37.

R. Rosingi projekt autofuuri ehitamiseks Lutheri tän. 24.

L. Weiße ja L. Johanson projekt puust katuste lammutamiseks Olewimägi 13 ja Uus tän. 27.

C. Becklani projekt üheperekonnaelamu ehitamiseks Uuru tän. 4.

S. Uuemõisa projekt puust eluhoone ehitamiseks Koidu ja S. Ameerita tän. nurgale.

E. Braffi projekt ühefordse üheperekonnaelamu ja kõrwalhoonete ehitamiseks Luite ja Uuru tän. nurgale.

Tallinna Ewangeeliumi Priisuiühingu projekt palwela ruumide kohta Kulkowiuise tän. 27.

Loompeale uus liiklemisruund.

Neil päewil oli wabariigi walituses kõne all Komandandi tänawa sulgemise liiklemiseks. Siseminister juhtis politsei tähelepanu sellele, et sõidukite liiklemine seal on hädaohtlik.

Komandandi tänawa oma suure kallakuga ja väga järsku kumwiga ei võimalda sõidukijuhididel näha wästu tulewaid sõidukeid. Täna waga järsk kallak põhjustab Wabadusplatfi poole lubamatult kiiret sõitu, mille tagajärjel võib juhtuda õnnetusi ka jalakäijatega.

Eriti hädaohtlik on Komandandi tänawa sõidutee talwel libedaga.

Arwesse wõttes neid asjaolusid otustas linnawalitus Komandandi tänawa liiklemiseks sulgeda ja selle tähistamiseks paigutada wästawad keelumärgid.

Waja tuleb lammutada.

Linna ehitusosakonna järelewalweinspektor on leidnud, et Roosikrantsi tän. nr. 6 asetatud kahetordne puumaja on elamiseks hädaohtlik ja tuleb lammutada.

Sügishooajaks

soovitan hästi ettekasvatatud õunapuid, pirnipuid, ploompuid, kirsipuid, marjapõõsaid ja teisi puukoolisaadusi.

Hinnad mõõdukad.

Henn Jermakov

Tallinn, Koplirand 3.

Telefon 418-49
92

Järelewaatusel on selgunud, et kõnesolema puust elumaja välisseinad on kohati kõdunenud ja osalt püstitloodist wälja wäjunud, teise korra lagede talad on mädanenud, samuti ka sarivad mädanenud ja koitanud.

Linnawalitus otjüstas ehitusseaduse § 210. põhjal nõuda hoone kasutamiseks sulgemist.

Politseiaial ei anta uusi frunte.

Linnawalituse ehitusosakonna armates ei ole otstarbekohane Politseiaial, Gonfiori tän. pitenduse ääres asetsewate fruntide wäljaandmine ehitusfruntideks. Peetakse paremaks maa reserveerida linna tagawaramaaks. Senitaua kui maa-ala kasutamise kohta ei ole selgunud lõplikult kawad, antakse mainitud maa-ala ajutiselt kasutada linna 21. algkooli õuemaaks.

Linna ehitusosakonna seisukohti Pelgulinna uputuste kohta

Tallinna linna ehitusosakonna poolt on meie lehele avaldamiseks saadetud järgmistefililine seletus, mille toome mõtetepäetuse korras:

"Bealinnaleht" nr. 78 pealkirja all: "Weel Pelgulinna uputusohust" on toodud kirjeldusi käesoleval aastal Pelgulinnas asetleidnud uputustest. Selles kirjutuses väidetakse, et uputuste põhjuseks on olnud käesoleval aastal Dskari tänawale jämedama toru maandamine endise peenisele toru asemel, mille tõttu Härjapea tänawa toru ei jõudwat ära juhtida Dskari tänawale tulewat reowett. Sellest teeb autor järelduse, et torustiku uuendamist on teostatud wale järjekorras, nimelt, et enne oleks tulnud ümber ehitada Härjapea tänawa ja siis alles Dskari tänawa torustik.

Autori arwamine reowektorustike ümberehitamise järjekorra kohta on üldiselt õige, kuid ekslik on arwata, et Dskari tänawa wäike weehulk juudaks kuigi suurel määral mõjutada Härjapea tänawa torustiku arawoolutingimusi, sest Dskari tänawa torustiku weefond on ainult 8,5% kogu suurest Härjapea tänawa kollektori weefonnast. Käesolewal suwel asetleidnud uputuste põhjustajaks ei olnud mitte Dskari tänawa uus jämedam torustik, waid, nagu jama "Bealinnaleht" numbris teisel märgitud, era-

fordse tugevusega wihmasajud, mis tekitasid uputusi mitte ainult Pelgulinnas, waid üle kogu linna ka paljudes jarnastes kohtades, kus warem kunagi pole uputusi olnud. Dskari tänawa torustiku ümberehitamise ei ole linn mitte a l u s t a n u d Pelgulinna reowektorustiku ümberehitamist, waid Dskari tänawa torustiku kordaseadmine wõeti ette peamiselt selleks, et lähemal ajal oleks võimalik Dskari tänawale ehitada paremat sõiduteekatet, kuna teatawasti on tänawatel tööde järjekord selline, et enne maandatakse kanalifatsioon ja siis alles tehakse tähawale uus kate.

Pelgulinna reowekanalifatsiooni ümberehitamine on, wõrreldes Dskari tänawa torustiku ümberehitamise, kaugele suurema ulatusega ülesanne, mida on võimalik teostada ainult rea aastate kestes ja millise töö järjekord ei oleks õige, kui seda alustataks Härjapea tänawa torustiku suurendamisega, waid seda tööd tuleb alustada altpoolt Pelgulinna kollektori wana lahtise oja sissewõtmisega.

Pelgulinna kanalifatsiooni ümberehitamise tööde alustamiseks wajalike krediidi wõtab ehitusosakond 1939/40. aastal eelarwe kawas, nagu juba märgitud sama "Bealinnaleht" nr. 78 ühes teises artiklis.

Kalevi-Sõja t. rahval puudub tänavavalgustus

Arwutame siinkohal üht kontrektset juhtumit, ja nimelt seda, et Kalevi-Sõja tänawate ristlemisel üks wõrdlemisi lühike lõik on unustatud tänavavalgustajeta.

Waja oleks pikendada wäheke juhet, üles panna waid kaks, wõi wähemalt üks post, ja asi olekski korras. Kulusid see kuigi palju ei nõua.

Paistab, et seda on lihtsalt unustatud teha.

Wga nii see just ka ei ole, sest kolm aastat tagasi kõneldawa tänawaosa elanikud korjasid allkirja ja andsid ehitusosakonda märgukirja, et neile on waja valgustust. Kaks palwekirja anti ära — tagajärjetult.

Müüd on õhtud ja ööd pimedad ja seepärast tänavavalgustuse puudumine annab end jälle terawalt tunda.

Girgenioni-Tõllu t. rajati roheline ne-

linurine plats, millel kaswab noori puid ja pöõsaid. See on walgustatud ringi tänavate tuledest, kuid lisaks sellele seati platstile üles weel suur lamp. Wõõdunud talwel nägime aga, et lumi tuiskas pöõsaid kinni, üle platši polnud üldse teed, kuna selle lahtioleku eest keegi ei hoolitsenud. Lamp aga põles kogu talwe läbi, ilma et walgust oleks wajatud. Kalevi-Sõja t. lõik jäeti aga endiselt pimedaks, olgugi et siin on liikumine elaw, oma ülesõidutõhjad jne.

Dskarid on seda allakriipsutatavam, et see walgustajeta tänavate lõikenurk ei ole mitte mõni uus rajoon, waid siin on majad oma 10—25 aastat wanad, ainult paar üfikut on mõni aasta tagasi ehitatud.

Rohalitud elanikud aga imestawad, et miks neid on unustatud.

Tallinna kanalifatsioonivõrgust

Kuni 1880. a. oli reowektorustik olemas waid kesklinnas ja ehitatud telliskiribidest; wäga tihti lasti nad endas woolawat wedelikku walguda maapinda. Alles siis, kui telliskiritorude asemel hakati tarwitama tsementtorusid, hakati torusid maandama ka eeslinnadesse. 1880.

1918. a. kaswas torustiku pikkus 70 kilomeetrit, nii et aastaks maandati keskmiiselt 1 3/4 km torusid. Reowektorustiku võrk jagunes 1918. a. (ja praegugi) 8 ifeseiswasse ossa, millest 2 oja langewad Repli lahte ja 6 oja linna alla merre — Kõplangla rajoonis. Nagu sellest nähtub, oli reowektorustiku võrk waid osaline, mitte ülelinnaline, ja torustiku võrk ka seal, kus ta oli olemas, ei suutnud torude wäikese läbimõõdu tõttu juhtida wälja kõike reowett; peale selle jooksis läbi 3. ja 2. linnajao weel lahtine Härjapea jõgi, mis oma wängete lehtade poplest wõis ülemaalise kuulsuse. Teine samalugune lahtine reowekraav woolas Lõndilt läbi Kristiine heinamaade ja suubus merre Pelgulinna rannas. Peab tähendama, et 60—70 aastat tagasi oli Härjapea jõe weel täitsa puhas ja selle jõe lähedal elunewad elanikud tarwitasid jõe wett ifegi lohwikeetmiseks. Wida rohket hakati ehitama jõe kaldale maju, seda rohkem rüwetati ka jõe wett ja eriti halwaks muutus see siis, kui jõekaldale asusid wabrifud, mis oma reowee juhtisid jõkke.

Juba enne maailmasõda kawatseti hakata ehitama Härjapea jõe kollektorit, kuid seda suudeti teostada waid wiimaseil aastail. Samuti jõuti lõpule ka Kristiine heinamaa kollektori ehitamisega.

Peale ülalmainitud kollektorite ehitamise on kanalifatsioonivõrku igal aastal täiendatud ja laiendatud, nii et kanalifatsiooni üldpikkus ulatus 1938. a. juba 120 km-ni; ifeseiswuse ajal on igal aastal ehitatud juure keskmiiselt 2,5 km reowektorustiku, mis on tunduvalt aidanud parandada meie pealinna terwis- hoiulist olundit.

Kanalifatsioonivõrgu alalist suurenemist ei täheldata, ta ei paista filma, kuid linna organismi terwendamisel on temal esmajärguline tähtsus.

Kuigi Tallinna linnawalitus on kanalifatsioonivõrgu laiendamisel teinud tükk töhusat tööd, on sel alal siiski weel palju ära teha. Weil on ifegi üsna suuri linnaosi, kus kanalifatsioon üldse puudub, nagu Lillküla. Mitmel pool on torustik enemaailmasõjaaegne ja oma wõimsufelt niimõrd nõrk, et iga wähemgi wihmasadu põhjustab uputusi. Kanalifatsiooni alal seisab meil ees weel suur töö.

Nõmme Majaomanike Bank ehitab pangahoone

Nõmme Majaomanike Banga juhatus on juba kauemat aega kaalunud oma pangahoone ehitamist. Seni pole kawatsumiseid teostatamist, kuna pole leitud sobiwat krundi.

Müüd on panga juhatus ja nõukogu jäänud peatuma Nõmme raudteejaama wastas, Apteegi tän. nr. 1. asetsewa W. Saarmanni krundi juure. Banga liikmete eraforralisel peakoosolekul kiideti juhatusete panek mainitud krundi ostmiseks ühel häälel heaks.

Majaomanike sünnipäewi.

Johan Dunapuu 55-aastane

13. skp. pühitseb tuntud majaomanike tegelane J. Dunapuu oma 55-a. sünnipäewa, 25-a. abiulu tähtist ja 15-a. juubelit pangaametnikuna.

Johan Dunapuu sündis 13. oktoobril 1883. a. Saaremaal Raarma kihelkonnas, kus ta isa oli mõisaametnik. Alghariduse sai kihelkonnakoolis. Hiljem õppis Marienhali wastawas õppeasutuses mehaanikust. Noore mehana haaras teda merede wallutamise kirg ja ta asus Riiasit laewale.

Edasiõudliku mehana tuli ta 1909. a. tagasi Riiga, kus lõpetas merekooli 1. järgu mehaaniku diplomiga. Wähepeal täiendas end õhtufekoolis. Sellest peale asus J. Dunapuu merele, kus teenis mitmesugustel laewadel 18 aastat 1. järgu mehaanikuna. Maailmasõja ajal oli teenistuses transportlaewadel. Wabadusjõhast wõttis oja sõjalaew "Wambolal", kus tema juur wilumus meremehena oli nii mitmelgi korral olulise tähtsusega.

Terwiserikke tõttu asus peale Wabadusjõda kuuwale maale ja walis oma eluohaks Tallinna. Siin asus ta koos teiste kolleegsete tuntud tegelastega organiseerima Tall. Eesti Laewauühisust.

Ümber 15aastasele wõttis oja ka pealinna majaomanike organiseerimisest. Tall. Majaomanikkude Seltsi juhatuses on ta juba 15 aastat, olles ühtlasi 15 a. ka Majaomanike Banga peakasapidajaks.

Energilise mehana on J. Dunapuu jatkunud aega ja taht kaasa töötada paljudes organisatsioonides. Ta on Raubandus-tööstuskoja laewanduse sektsiooni liige, Majaomanike koja liige, laewauühing Ranga ja Ko aktiimetgelane, o.ü. "Majaomaniku" juhatusliige, Tall. Majaom. Seltsi juhatusliige, "Uus Maja" rewisjonikomissiooni liige, puutööstus a.-s. "Tendra" juhatusliige ja direktor, Eesti Majaom. Seltside Liidu end. juhatus- ja praegune rewisjonikomissiooni liige, kaenemat aega Tallinna linnawolik. Beale selle näeme J. Dunapuu ifikut weel paljudes teistes jeltfondlikes organisatsioonides.

Koos sünnipäewa ja ametijubeliga pühitseb J. Dunapuu ka 25-aastast abi-elutähtist.

Soowime omalt poolt J. Dunapuule kui wiisale, edasiõudjale töömehel tema tähtiste puhul suurimat õnne ja edu ja pikka iga tema tööpõllul!

Jaakson, Jaan	12. okt. 1873. a.
Dsk, August	12. " 1879. a.
Jännes, Gretha	12. " 1873. a.
Sandberg, Mihail	12. " 1852. a.
Karu, Kaarel	12. " 1877. a.
Kajemets, Mihkel	12. " 1878. a.
Uus, Alfred	13. okt. 1889. a.
Sismann, Aleks	14. " 1869. a.

Linnapea A. Uesfoni teenistusjuubel.

Eile pühitakse Tallinna linnapea A. Uesfoni oma 25-a. teenistusjuubelit linnateenistuses.

Ruhu paigutatakse Pikalaenu Banga puhaskasvu

Pikalaenu Banga puhaskasvu ulatub wiimase 10 aasta jooksul kokku 5,8 milj. kroonile. Keskmiiselt moodustas puhaskasvu seega 11,34 prots. põhikapitalist. Saadud puhaskasust on makstud riigikassasse üle 4 milj. krooni ning arwatud tagawarakapitali suurendamiseks 1,7 milj. kr. Banga põhikapital ulatub praegu 6 milj. kroonile.

Rogusummas on riigikassa selle ajaga 1/5 panga põhikapitalist tagasi saanud.

Noorte ringi

ettefandedõhtul tulewal teffipäewal, 18. skp., refereerib hra A. R ä s t a s teemal: "Eluwormid" ("Wäärtustüübid"). Ettefande algus õhtul kell 8. Sellele järgneb ühine teelaud.

Tallinna finniswarad ümberhindamisele

Tallinna linna rahanduskomissiooni wiimajel koosolekul oli esialgsel kaalumisel finniswarade ümberhindamise kiifimus finniswaramatku wõtmiseks.

Ümberhindamine tahetakse läbi wiia weel käesolewal aastal, kusjuures kawatsumus on muuta ka praegumakswat juhatuskirja hindemakswa wõtmiseks.

Tallinnas on 3396 feldriforterit

Läinud aasta feffsuwel alustas linna ehitusosakond feldriforterte kontrollimist. Esialgu wõeti waatluse alla hooned, mis ehitatud peale 1930. aastat, mis ajast teatawasti keelati eluforterte ehitamine feldrifortrale. Läbi käidi umbes 1500 maja. Feldriforterte arw neis majades ei ole suur. Kontrolli teostanud ametnikud koostasid iga üfiktu forteri kohta wastawa akti ja need on müüd ministereerimis läbiwaatamisel.

Linnawalitjuse andmeil oli meil 1931. aastal feldrifortral 3318 elufortertit, ja kui juure arwata wiimaseil aastail ehitatud forterid, siis saame kokku 3396 feldrifortertit. 1931. aasta andmeil elunes neis fortereis 4147 leibfonda 9696 inimesega. Kõige enam feldrifortereid on wiendas linnajao.

Linnaserwades on halwa kanalifatsiooni tõttu paljud feldrifortertid niisked. Kuna feldriforterte elamiskõlblikkuse üheks peamiseks nõudmiseks oli kuimus, siis on arwata, et oja peale 1930. aastat ehitatud feldrifortereid määratakse sulgemisele.

Ehituspäewa puhul

Ehitusajanduse ühingu korraldusel astub 8. nowembril s. a. Tallinnas kokku teine üleriiklik ehituspäew, kus tuleb arutusele tähtsaid ja aktuufeid küsimusi, nagu: "Meie forteriturg ja ehituspoliitika", refereerib Majaomanike koja sekretär A. R ä s t a s ; "Ehitustöölise ja meistrite kaadrite ettevalmistamisest" refereerib haridusministereeriumi tööstuskoolide peainspektor inf. S. R o r m a n ; "Tulekindlatest ehituswiisidest", kannab ette Tallinna Tehnikaülikooli ehitusõpetuse laboratoriumi juhataja prof. dr. E. J ü r g e n s o n. Referaatidele järgnewad läbirääkimised ja resolutsioonide wastu-wõtmine. Peale selle on päewa kawas Tallinna uemate ehituste waatlemine, ühiseine, tutvumine uute ehitusainete-tööstustega jne.

Armesje wõttes, et meie praegusel üli-tähtjal riigi ülesehituse ajajärgul ehitustegewuse õigejuunaline arendamine ning uute tulekindlate ehituswiiside leidmine ning propageerimine ja selleks õskustöölise wastawalt ettevalmistamine on esmajärgulise tähtsusega, wõib loota, et ehituspäew leiab nii walitusringfondade kui ka wastawate eraasutuste ja ette-wõtete ja üfikute tegelaste poolt sooja osawõttu ning heatahtlikku suhtumist ja suudab anda tõhusaid tulemusi.

Päewawaraste ja alkoholikute hooldamise inspektor Tampere

Tampere linnawolikogu otustas seada ametisse erilise inspektori päewawaraste ja alkoholikute hooldamiseks ja kinnitas tema tegewuse jaoks wastawa juhendi. Inspektori ülesandeks on muuseas üles otsida linna maa-alal asunud ifikud, kelle kohta on põhjendatud kahtlusi, et nad on päewawargad, ja need anda politsei korraldusse ifiku kindlakstegemiseks ja tarwilike andmete selgitamiseks. Kui pole wõimalif ajawoimatult kohapeal leida politseimehke, siis on inspektor kohustatud oma ifikut wõstama ja ise asuma kinnipeetud ifiku selgitamisele. Alkoholikute suhtes kuulub inspektori ülesandesse muuseas üles otsida ifikuid, kes elunewad linnas ja elawad ebakainet elu ja kes Soomes tehtawa erilise alkoholikuteaduse järgi loetakse alkoholikuteks, ja koguda wõimalifult üfikasjalifit andmeid nende ifikute kohta.

Bildil tšehhi naised ja lapsed, kes on põgenenud sakslastest okupeeritud piirkondadest Stetiti.

Seitse päeva suurlinnas

Esmaspäev: Paks udu kattis Londoni tänavaid, kui kahetsamõnolise linna elanikud pöördusid õhtul töölt koju. Saupäevast saadit jälgiti suure pinnavõrguga iga ajaleheartikli ja ringhäälingu teadandannet. Dotamatult alustasid asmaspäeva õhtul 23.000 meest kaevikute kaevamist. Tuhanded noored mehed jätsid oma kantseleilaudad ja tööpingsid ning asusid esimeste kaitsejõudude ridadesse. Postkastid täitusid kirjadega, mis saadetakse tuttavatele ja mis kandisid kuupäeva — 26. september.

Õhtul leidis vähe kodanikke, kes ei jälginud Hitleri kõnet Berliini spordipaleest. Kuigi kõne siisust ei saadud aru, taibati siiski mõningaid väljendusi kõne toonist. Hiljem, kui ringhääling andis Hitleri kõne edasi inglise keeles, oli kõigile selge, mida mõivad tuua lähemad päevad.

Teisipäev: Inglise merejõudude mobiilseerimine viis kodutud tuhandeid mitmevärgustate aastates mehi, kelledest paljud olid taasa teinud ka maailmasõja ja mäletasid selle koledu. Waterloo ja Victoria jaamades oli tuhandeid nutvaid naisi, kes saatsid oma poegi ja mehi Portsmouthi ja Chathami sõjajadamaisse viivale erirongidele. Ka teistes jaamades, kust lahkusid rongid maale saadetavate pohilastega, oli nutvaid emasid.

Õhtul kell kahelja kõneles peaminister Chamberlain raadios. Wana väinud poliitik toonitas oma 9-minutilise kõnes, et tema on patifisist ja taotleb ainult rahupoliitikat. Aga tema rahustamist sõnad ei muutnud vältida piisavalt tuhandeid kodudes. Südalinna paremad teatrid ja lõbustuskojad olid tühjad... Selle-est olid aga äärelinna varieteed ja restoranid viimise võimaluseni tulvil. „Inimesed tahtsid end unustada ja lõbutseada seni, kuni oli veel rahu,“ ütles üks suurema lokaali omanik. Kabareedes võeti iga pisem nali vastu suure aplausi ja naerupuhangutega. Inimesed tahtsid olla lõbusad ja end selleks fad või fundida.

Õfii paigutati majada katustele lennukitõrje kahureid ja helgihetitjad walgustasid taevast kuni hommikuni.

Kolmapäev: Kõik raudteeliinid ja liituv koosseis oli rekvireeritud sõjaväele. Tänavail liikus mündris mehi enam, kui kunagi peale maailmasõda.

Bealeldunat palistas tihedimimmüür Downing Streeti puistest. Doodati peaministri saabumist parlamendihoonesse. Paljud tervitafid peaministriit peade paljastamisega ja hüüdega: „Päästke teie Tšehhoslowakkia!“

Lund ja kümme minutit kõneles Chamberlain parlamendile. Siis tuli tema juure sir John Simon ja andis üle kirja, mille lugemine pani wana 69-aastase mehe punastama... Witwuts ta wakis, siis ta luges wärisewal häälel Hitleri kufset Münchenisse nelja-riigi-konwarentsile. Seda teadaannet kwiteeris parlament kauakestawa waimustusega.

Neljapäev: Esmine optimistlik waimustus oli raugenud. Kui teated Münchenist ei annud veel täit selgust, muu-

tus rahwa meeleolu uuesti ärewaks. Kell üheksa õhtul tõi „Star“ eriwäljaanne esimesi uudiseid pealkirja all: „Neli suurt riigimeest on üksteist leidnud.“ Wähem kui ühe tunni jooksul osteti 2 milj. eksemplari lehte, mis on omakorda rekord Inglise ajakirjanduses. Kinodes ja teatrites kaffestati ettefanded, et teha teatwats wiimaseid uudiseid.

Weiidi peale lehtööd tehti raadios teatwats, et Münchenis on saawutatud rahuhutokkulepe. Tuhanded inimesed lahkusid oma kodudest, et tänaval koos teistega jagada oma rõõmu ja waimustust. Meeleolu tänavail oli wõrdne 11. novembri 1918, mil saawutati sõjariistade rahu. Rõhutatud sõjahirm oli möödunud. Kõitidel oli waid üks mõte: „Meie oleme päästetud.“

Chamberlain wõeti vastu kui rahwuswangelane. Waimustustorm ei tahtnud lõppeda, kui peaminister koos abikaasa ja kuningapaariga ilmus Buckinghami paleed rõdule.

Reede: Rahwas elas veel waimustuse tähe all. Arutati saawutatud kokkuleppe ükfilasju ja mõlgutati mõtteid tulewiku küsimuste üle.

Saupäev: Hommikul wara jai teatwats, milliseid suuri ohwreid pidi tooma Tšehhoslowakkia, et sellega lunastada maailma rahu. Tõde tõttawate inimeste ainumaks jutuks ja väljenduseks oli: „Waele Tšehhoslowakkia“, „Hitler on kõif jaanud, mida soowis.“

Õfje pommina mõjus õhtune kuuldu, et mereminister Duff Cooper on esitanud lahkimispalwe. Põhjusena nimetati „jägawat kaastunnet walitfufe välispoliitika wastu.“ Duff Cooperi lahkimine leidis miljonite kodanike poolt heatskiitmiit ja kuuldu mõnitawaid väljendusi walitfufe ebaõnnestunud välispoliitika armel.

Viisapäev: See oli tõeline rahupäev. Kiritutes peeti tänujumalateenistusi. Dwanõtt jai aga nõrgaks. Paljud olid juwenenud lehtede arwustustise ega pidanud saawutatud rahu hinda õiglaseks. Miljonise inglafisse on nüüd süwenenud teatw alawääristaw hinnang kogu selle kriisil lahendamise ja riigijuhitide poliitika juhtes, mille tagajärjel on kõigutatud üf Inglise waimustuse ja soowidesse õigluse ja solidaaruse taotlemisel.

Inglismaal elaw ehitustegewus

Inglismaalt teatatakse, et augustis kinnitatud ehitustawade teostamise wäärus ulatub 6,3 milj. inglise naelale. Samal ajal möödunud aastal oli see summa 5,8 milj. naela. Ehitustawade kohaselt investeerimisele tulew kapital oli teega tänavu augustis 0,5 milj. naela ehk 8,7 protf. wõrra suurem kui samal ajal mullu. Ehitustegewus Inglismaal näitab tõnu forteriehituse ja mitmesuguste ehitiste piastitamise alal. Ehitustegewuse elustamine Inglismaal on ühenduses kaswawa wajadusega metsmaterjalede fiskewõrks. See tuleb kasuks nendele, kes Inglismaale metsmaterjale ekspordiwad.

Neville Chamberlain

Chamberlainide perekond, kes wiimase poole aastafaja jooksul Inglise aja loos on mänginud suuremat osa kui kuningakoda, on suur, kuid mitte wana perekond. Chamberlaini sugupuul ulatub tagasi üheksateistkümnenda sajandi algusesse. Neville Chamberlain'i wanajä oli veel lihtne kinglepp ja tema naine juustupaime tütar.

8. juulil 1836. a. sündis perekonnas poeg, kellele ristimisel pandi nimeks Josef. Ka Josef Chamberlain, kes suure „Joena“ läts maailma ajalukku, algas oma eluteed kinglepatõõfojas. Kuigi ta juba siin oma elawa ifeloomu ja taibutusega filma paistis, poleks tooford teegi julgenud ennustada, et temast saab fõrd wõimfamaid inglise riigimehi ja elegantfemaid kufusid briti aristokraatide seas. Tänu oma energiale ja tarkusele tõusis Joe Chamberlain kiiresti Birminghami tähtsamaks ifikurs, ajutades siin wabriku, mis talle tõi fise suure waranduse.

38-aastaselt waliti Joe Chamberlain, kes wähepeal oli tõusnud Birminghami linnapeaks, Inglise alamfõtta. Siin muutus ta monofli ja orhidee rinnas kandmise tõttu warsti legendaarseks kufuks.

Oma kahest pojast Austenist ja Neville'ist kõneles Joe Chamberlain juba tooford: „Austenist saab fõrd kuulud parlamendiliige, Neville aga ajub minu wabrikus tegewusse.“

Neville Chamberlaini noorus.

Kuna Joe lähenes ifka enam kuningatruule imperialistile ja juhtis peaministrina poliitikat, reifis noor Neville Bahama saarele Lääne-Indias, töötades siin seitse aastat istanduses.

Siin polnud noormehel wõimalust millegagi hiihlata. Wabal ajal ta tegeles laulilindude ja liblitate uurimisega. Mis puutub eriti wiimastesse, siis omandas Chamberlain siin teadmisi, mis lubasid tal mõnegi õpetlasega waelda. Chamberlain on sellele oma nooruswarrastusele tänanefi truuks jäänud. Kingituste seas, mis ta oma hõbepulmadeks sai, rõõmustas Chamberlain'i kõige enam ühe wäljasurnud liblitafõu eksemplar, mis ta sõbrad talle kinkisid.

Kuulus wend.

Kuna Neville Lääne-Indias kodumaa le tagasi tulles asus juhutama oma ifa wabrikut, pidi Austen, nagu ifa oli ette määranud, poliitikuna tarjääri tegema.

Austen Chamberlain'i oli noorusest peale kaswatatud riigimeheks. Ta õppis Cambridge'i, Berliini ja Pariisi ülikoolides.

Olles juurekaswuline, elegantne ja sale, sarnanes Austen filmatorkawalt oma ifale. Ta rõhutas seda sarnasust weelgi, kandes monofli ja nõõpaugus ifa Chamberlain'i juures nii traditsiooniliseks saanud orhideed.

Järeloja ajal oli Austen Chamberlain Inglise walitfuspartei juhiks, hiljem mitu aastat välisministriks. Wiimafena oli ta juur Briandi sõber, kelle Genfi-poliitikat ta järjekindlast toetas.

Sir Austen Chamberlain suri 17. märtil 1937 juft hetel, mil ta tahtis astuda oma noorema wenna töötuppa õnnitlema teda ta 69. sünnipäewa puhul.

Neville Chamberlain — patifisist.

Neville Chamberlain, Inglise praegune peaminister, seisib wõimalikult kaua poliitikat eemal. Kolooniast kodumaa le tagasi tulnud, ta abiellus ja wõttis üle ifa wabriku juhtimise. 49-aastasena, 1918. a., saadeti ta peagu wastu enda tahtmiit Birminghami jaadifuna Inglise parlamenti. Tema kolleegid õfutafid talle siin wähe tähelepantu. Ta näis neile headumafil, kuid filmawereline, tagafihoidlik, täpne ja korralik. Neist omadufist siiski ei piisanud, et ift rahwasaadifut massi sealt efile tõsta. Ainult Stanley Baldwin, kes mõnestki suhtes sarnanes praeguse peaministriga, oli kobe alguses temast huwitatud.

Chamberlain'i wastafed heidawad talle ette, ta oledat liiga pehmefoomuline ja tal puuduwat fantaasia. Tema sõbrad aga waidawad wastupidi, tema tugewus fiskewõrks ja fantaafiwähefufes. Ta kuuluwat nende külmade, mõjukate ifitute hulka, kes tunnewad ainult mõistust.

Sellepärast on nad weendunud, et Chamberlain teadis wäga hästi, mis ta tegi, kui ta kolm fõrda fõttis Sakfamaale Hitleri juure.

John Gunther kirjutab oma kuulfas raamatust: „Nii näen ma Euroopat“ Neville Chamberlain'ist: „Ragu paljude teiste inglise poliitikute, seisneb temagi tugewus selles, et ta ei ripu liialt poliitika küljes. Ta ifegi kinnitab, et see teda wäga ei huwitawatki. Kuni 47. aastani Neville Chamberlain — wälja arwatud seitse aastat, mis ta noormehena weetis Indias — waeu kunagi lahkus Birminghamist. Sõjaajal kufus Lloyd George ta 1916. a. wõtma endale rahwusliku teenistuse ülemjuhatusi. A. 1918. siirdus ta jälle Birminghami, kuhu ta jai 1922. a., et alles fiiis aktiifse parlamendiliikmena poliitika juure tagasi pöörduda.“

Neville Chamberlain elab tagafihoidlikult. Ta armastab õngitsemist ja aiatööd, tundes erilist huudi lindude ja liblitate wastu.

Kuna Chamberlain oma tegewuses sõjaajal oli õfutanud wägaagi mõõdufust, fiefis ta warafantslerina Baldwin'i kabinetis täiesti oma kohal. Ta on harraufuklit kui piistop ja põlgab paatoft. Neville Chamberlain ei ufalda noorust ega idealiste. Tema oli see, kes heitis Lloyd George'i „New Deal“—plaanit üle parda. Ottawa-konwarentsil pöördus Chamberlain ägedalt Kanada presidendi Benet'i wastu, kuid lõppets leidis nad siiski kompromisfi.

Nii skeptifiselt kui ka Chamberlaini aktiifooni lõplikku tulemust hinnatafse, ei puudu selle juures ka oma suurus.

Chamberlain on ka siin enefele truuks jäänud. Külmalt ja kaineft nagu alati kõneles ta kõigest oma kuningaga, ministritega ja Brantfufe walitfufega. Seejuures jõudis ta weendele, et on momente, kus lihtus ja auus mõiwad faugeimale. Ta nägi enda ees küsimust, mille suhtes ta oli weendunud, et see lafse ennast lahendada, ilma et Euroopa tarwifeks muutuda sõja tallermaaks, kus palju miljonid inimesi kaotaks oma elu.

Nii õfustas Inglise peaminister, külmalt ja kaaludes, kuid ausalt ja parimat soowides, fiihreriga kõnelda. Ta teadis, et tal on tegemist mehega, kes wägaagi erineb kaineft inglise tüübit, kuid ta lootis siiski ka siin leida inimeft, kes tema argumentidele suhtus sõbralikult.

Chamberlainis ärkas weel fõrd inglase usuline sübidus. Ta tahtis wõidelda fiihreri hinge päraft, talle seletada: „Sa oled suur, sa oled mõimas, kuid sellest pole küllalt; sa pead ka fellelifest toimima, et mina wõifin siin hinnata.“

Kas see tal tõesti õnnestus, wõi fündis relwajõuga ahwardamine fiihrerit tegema nii aktiifst kompromisfi? See on küsimus, mida terwe maailm enefele kartusega õfatab.

Kui Inglise peaministriil tõesti õnnestus mõjutada Hitlerit ja talle seletada, et tema ja sakfa rahwa õnn ei sõltu ainult relwajõu tarwitamisest ja wõimu kaswamisest, waid liitumisest koosfõõts Euroopa üldiseks arenguks, siis on Chamberlain Obersalzbergis, Godesbergis ja Münchenis maailmale wõitnud juure ja hindamatu saawutuse. Kui tal see aga ei õnnestunud, mõtleb Hitler ka edaspidi ainult wõimu laiendamisele ja maailma walitfemisele, siis läheb Inglise peaminister ajalukku idealistina, kes taotles head, kelle ülfuur ufalbus aga inimsoole tõi ainult kahju.

Shotlaseft jumal

Inglise õpetlased selgitafid hiljuti, et Panamas elufewad indiaanlased, kes kuuluwad tulede ja fhotade suguharudesse, ja kummardawad jumalat, kes tegelekult on fhotlane. 17. sajandil elufes Panamas fhoti arst William Batterson, kes oma arstlike teadmiste abil ebaustlife indiaanlaste juures wäga palju „imefegufid“ fõrda saatis. Kuigi Battersoni päewist saadit on möödunud üle 200 aastat, ehiwad fhoti maitfifefes ja euroopa riiefufes Battersoni kufufised puuldigetena keppe ja kilpe, milliseid india nõiad kasutawad oma ufulistel talitustel weel nüüdki.

Raadio.

Reinudalal, 12. oktoobril. 7.00 äratusmäng, Wõimlemine. 7.20 päewauidised. 7.25 hommikutontfert. 8.15 hommikupalvus — õpet. R. Liit. 8.35 Tallinn ja Türi: Turuteated. 16.50 teated ja reklaam. 17.00 Türi: Prantsuse teel — mag. R. Kann. Tallinn ja Tartu: Doperiavamänge. 17.30 A. Vertinski laulab oma meeleolulauke. 17.45 Türi: agr. S. Saarloo: Põllumajanduslik nõuanne. 18.00 Türi: Põllumajanduslik teated. 17.45 Tallinn ja Tartu: Selifilmipopurrifid. 18.10 teelviimuseid. 18.40 päewauidised. 19.00 õige aeg. Teated. 19.05 lohtumuuja „Kullasest“. 19.50 väkspoliitiline meiklus — S. Rabamägi. 20.10 õhtulauamuusika. Corfo-trio. 21.00 R. Jungerman: Meikim. 21.20 soololaule. S. Michelson (Sovran). 21.45 lastemanematele. D. Bloomhuu: Kui laps ei taba kooli minna. 22.00 õige aeg.

Päewauidised ja sporditeated. 22.10—23.00 S. Stravinski-tontfert.

Neljapäeval, 13. oktoobril. 7.00 äratusmäng. Wõimlemine. 7.20 päewauidised. 7.25 hommikutontfert. 8.15 hommikupalvus — õpet. R. Koolmeister. 8.35 perenaistele. 8.40 turuteated. 16.50 teated ja reklaam. 17.00 Türi: Muusika teel edajärgumisele — R. Seth. Tallinn ja Tartu: Kuulsa lauljad. 17.30 Põllud loobulad ja tantsumäng. 18.10 muusika-teel. „Kuidas Türitu käis Tuuletalus“ A. Dahlbergi kuuldemäng. 18.40 päewauidised. 19.00 õige aeg. Teated. 19.05 Wiis minutit terwijele — dr. med. M. Raif. 19.10 operiariaid. R. Kolmpere (tenor). 19.30 S. Mitkin: Kõikvõtte tänapäevast jalgpalli-koost. 19.45 majanduslik ringwaade — S. Grandberg. 20.00 lõbusaid marsse. 20.20 „Mafumatsjate kool“. S. Verneuli ja G. Verri komöödia järele kuuldemänguks seadnud A. Ulf. 21.15 Operimuusika. RR orkester. 22.00 õige aeg. Päewauidised ja sporditeated. 22.10—23.00 uue muusika. RR orkester.

Reedel, 14. oktoobril. 7.00 äratusmäng. Wõimlemine. 7.20 päewauidised. 7.25 hommikutontfert. 8.15 hommikupalvus — õpet. R. Uhte. 8.35 Tallinn ja Türi: Turuteated. 16.50 teated ja reklaam. 17.00 soovitontfert. 17.45 Türi: R. Kala: Elavust maanoorte ringi foosolehtile! 18.00 Türi: Põllumajanduslik päevafilmimus. 17.45 Tallinn ja Tartu: Kattendeid Abrahami operetidest. 18.10 lastele. „Wida arvas Musti inimestest.“ kattendeid E. Leino jutustusest „Musti“. 18.40 päewauidised. 19.00 õige aeg. Teated. 19.05 kandlelugulid. U. Toomendi. 19.30 eesti teel — R. Kres. 20.00 muusika lohtuifit „Sari“. 20.35 kodumaa ringwaade — A. Didermaa. 20.50 riigikaitse kummeminut. 21.00 Lunnite armurõõmu- ja armuipiina muusika. Corfo-trio. 22.00 õige aeg. Päewauidised ja sporditeated. 22.10—23.00 orkestrifontfert. RR orkester.

12.00—12.40 tooliraadio. 16.50 teated ja reklaam. 17.00 nädalaringwaade. Lõbus heli-paadijaade nädalalõput. 17.50 P. Umbur: Kuidas ajutame raamatutogu (3.). 18.10 noortele. Noored hõimukaaslasted põhias ja lõunas. Kattendeid soome ja ungari noorsoo-raamatutit. 18.40 päewauidised. 19.00 õige aeg. Teated. 19.05 kumme minutit saatefamaft. 19.05 hõimukontfert. RR orkester. 20.20 „Ehbl. Ublentpiegel tegutseb.“ kattend belgia kirjaniitu Ch. de Costeri romaaniit „Legend Ehbl. Ublentpiegelist ja Lamme Goedsaifit“, loeb A. Waino. 20.50 lõbus laupäewa-õhtu. Kirew sõnalis-muusikaline laua. 22.00 õige aeg. Päewauidised ja sporditeated. 22.15—24.00 Sead-tuju laupäewa-õhtu! Lõbulaid beliplaate ja tantsumuusikat R. Strobelti orkestrifit „Gloria“.

Saapäeval, 15. oktoobril. 7.00 äratusmäng. Wõimlemine. 7.20 päewauidised. 7.25 hommikutontfert. 8.15 hommikupalvus — õpet. A. Eilart. 8.35 perenaistele. 8.40 turuteated.

Wastutaw peatoimetaja: R. Wiederfeldt.
Wäljaandja Tallinna Majaomanikkude Selts.

Tallinna Majaomanikkude Pank O/P

Harju t. 45 (Vabadusväljaku nurgal)

Välisraha, seifid
laenu, hoisummad

Linnamaksude ja tulumaksu vastuvõtmine

Ligi kaks aastakümnet vabab ta hoolitsemist ja toelavat kätt. See on pikk aeg. Mis suguseks kujuneb lapse tulevik, kui isa elutee peaks varem lõppema? ...

Parim, mida isa oma lapse kasuks võib teha on võtta küllaldane elukindlustus

» EEKS-MAJAS «

H. Lepp'a puukool

„Lillevälja“

5 km Tallinnast, Paldiski mnt. Habersti mõisa juures, soovitab hästi väljaarendatud õuna-, pirni-, ploompuid ja marjapõõsaid, kui ka iluaia- (heki-) põõsaid ja puid, suuremal ja vähemal arvul. Hinnad mõõdukad. Lähemaid teateid saab Tallinnas, Kalmistu 6. Tel. 458-55.

Plekitööstus I. HAITOV

Tallinn, S. Pääsukese 3 Tel. 305-39

Katuste katmine ja parandus

Soodsad maksutingimused

Vihmaveetorud, rennid, korstnakapid, plekkahjud, igasugused pleki- ja vasetööd

MAJAOMANIKUD!

Lugege ja tellige oma HÄÄLEKANDJAT

Parimad kiiresti kuivavad Põrandalakkvärvid „Garanti“

RUBOL

u.ü. „RUBOL“ Tallinn, Narva 12
Tel. 314-79

Töötsimised

Aednik

wõtab teha uusi ja kornalbab wanu aedu, rahuldab oma tööga kõiki. Kirjand. „Wanem aednik“ all.

Korteritoimised

Lästeta abielupaar (riigiteenija) otšib 1- või 2-toalifit korterit
Teat. lft. „194“.

KORTERIPAKNUMISED

Raewalla 15—1. 3 tuba ja köök, 1. kord. Petrooleumwala, wesi kaewus ja kloset korteris, uür 28 fr. Samas 2-toaline korter kooqiga, uür 19 krooni. Suurem korter ahes aiaga ära anda.

Alberti 31—10. Tuba pliidiga, 3. kord. Elekter, wesi ja kloset koias. Uffituile iifitu.

Kullertupu 12—7. 2 tuba, köök ja eifit, 2. kord. Elekter, wesi ja kloset kort., üldwann. Uür 35 fr.

Wosta 11—3. 4 tuba, köök ja eifit. Elekter, wesi ja kloset korteris.

Wagdaleena 10—11. 2 tuba, köök ja eifit, 1. kord. Wesi tees, üldwann, 35 krooni. Uues majas.

Beerenni 4—13. 2. korr. 1-toaline päiteepoolne korter wälja uürida. Wesi ja kloset koias, elektriwalg.

Lennu 41—9. Tuba pliidiga, 1. kord. Elekter, wesi ja kloset koias. Wabaneb lähemast päewast.

R-Ameerika 10—2. See ja walge tööstusruum ära anda.

Üksikud toad

Duna 3—9, tel. 461-27. 2 tuba, yime köök ja eifit, 1. kord. Elekter ja wesi korteris, kloset koias, uür 32 fr. Wäikefale wäikefale perefonnale.

Taime 8—8. Belgulinnas. Korteri ära anda. 2 tuba, köök, eifit, kloset, üldwann. Wesi ja elekter korteris, 2. korr.

Rüütli 3—1. (Migul. kiriku hoowis). Grafišetkaiuga, juur möbl. tuba ära anda.

Tartu mnt. 42—6. Korralik, kindla teenistusega neiu wõib tulla kaasuüritifets üffitu naisterahwa juure. Rääkida peale kella 4.

Wäitefe 7—4. Tuba ära anda kabele inimesele.

Wabrifu 47—15. Kaasuüritiline wõib tulla. Tulla peale kl. 4 p. l.

Koppi 42—7. Toataaslafets wõib tulla üffitu neiu juure teolffaija naisterahwas wõi kooliõpilane. Raha igapäew päraff kella 3 p. l.

W. Kalamaja 11—2 (Kalamaja sauna kornal, hoowist fiseffait). Suur, soe, ilma mööblita tuba; eifituga; päiteepoolne.

R. Kalamaja 8—2. Kaasuüritiline saab wäitefe toa; soowitaw naisterahwas.

Da 3—5. Beerenni-Erne-õpetajate t. läbi. Kõnapoolne, juur ja hästi möbl. tuba, erafišet., elektri ja wannitoaga ära anda ühele intell. uürnikule.

Falkbargi 24—7. Pool tuba ilma mööblita wälja anda korralifule naisterahwale. Raha peale kl. 6 õhtul.

Falkbargi 24—4. Korralif meesterahwas wõib kaasuüritifets tulla. Raha peale lõunat.

Waldiski mnt. 23-a—18. Ruumifas, ilma mööblita tuba, leffitütega ja wannitartulega; partefipõrand.

Köbleri 14—5.

Wäite, wähehe mööbliga tuba ära anda.

Linda 5—15. Grafišet., päitefep., soe, mööbliga tuba ära anda korralifule meesifitule.

Wlemi 4—18. Kaasuüritifets wõib tulla kindlas teenistuses iifit korralifitu perefonda. Ddaw uür.

Seeringa 6-a—5. Ära anda wäite, pubas, omaette tuba kindlas ametis härrale.

Õskari 7-a—1. Toataaslafets üffitu wanema naister. juure wõib tulla ametif. naister. Waatama tulla kl. 6—8 õht.

Graniidi 2—3. Töolffaija tütarlaps wõib tulla kaasuüritifets üffitu wanema naister. juure, uür 6 fr.

Erne 22—4. Ilus, päitefepaistel, tuba, mööbliga wõi ilma, loifitule, kindl. teenist. iifitule ära anda.

Waulupeo 18—18. Ariruum ära anda ahes eluforteriga, sobib ka fotoarifs.

Linda 10—6. Kaasuüritiline, korralif, ametif, meester., wõib omaette wäitefe toa saada.

Wõhja wüestee 11—11. hoowis. Ilus, soe, möbl. tuba wälja uürida kabele ametifkaijale. Grafišet., wann. Kodus kl. 6—7 õht.

Koppi 10—2-a. Grafišet. tuba, kooqitartwitatimega, ära anda meesterahwale.

Kufe 4—15. Wäite tuba (mööbliga wõi ilma) ära anda.

Sermann 2—12. Tartu m. nurgal, wiinapoeft mööda, pa-raduf, helistada korter 12. Toad wälja uürida.

Ole 11—4. Kaasuüritifets wõib tulla kooliõpilane (tütarlaps), teffel on oma woobi. Raha kella 5—8 õht.

Zai 49—3.

1—2 juurt, õhu- ja päiteferit., erafišet. (möbl. wõi ilma) tuba wälja uürida intell. inim. wõi büroole wõitselfile.

Köbleri 26—1. Möbl. tuba preifitile ära anda.

W. Ameerika 22—7. Tuba ära anda ametif. loifitule härrale. Raha kl. 3—7.

Reimanni 31—7. Korralif, ametif. nornnees, teef ei juufjeta ega wõta wiina, wõib tulla kaasuürit. wanema naister. juure. Raha kl. 3—6 p. l.

Zai t. 49—3. Wäite tuba wõi juur tuba (2—3 woobit), ära anda intell. iifitule ajutifets elamifets. Wäite tuba maksab kr. 1.25, juur kr. 2.50 päewas.

Raha kella 15—19.

Raua 47—1. Hästi möbl. tuba, kooqit mõnuufstega, wälja uürida intell., kindl. teenist. iifitule. Raha peale kl. 6 p. l.

Wiimamäe 9—7. Kaasuüritifets wõib tulla meesterahwas. Raha peale kl. 2 p.

Wiru 14—8. Mööbliga tuba hüdalinna ära anda kindlas ametif. koijale. Korteriis telefoni tartwitatime wõimatus.

Willardi 4—7. Intelligente kaasuüritiline wõib saada omaette möbl. toa. Wann ja telefon.

Kaunmehe 31—2. Suur möbl. tuba ära anda 1 wõit 2 noorhärrale, hind 25 fr.

Kanarbiku 12—2. 1 wõi 2 kaasuüritifets wõiwad tulla korralifitu korterisse. Hind 10 fr. kuus. Soowikorra möbl. tuba — teeduwõimatus.

Küti 15—1. Wanaimife juure wõib tulla kaasuüritifets ametifkaija iifit.

LAUDU

soowitab

Karl Simon'i Kopli 9,

saeveski ja ehitusmaterjalide ladu tel. 441-53.

Müüa

soodsate hindadega häid kuivi planke, kõiksugu laudu, prusse, plidapuid jne. Kuivi põranda-, voodri-, piir- ja laelaudu, kõiksugu liiste ja latte. Tehakse tellimise peale kõiksugu hõõveldustoid. Müüa väga odavasti ehitusplanke 2", 2½" ja 3".

Metsaäri
J. B. Goldberg
Tallinn, Luha 16,
telefon. 459-36.